

Cuprins

<i>Prefață</i>	5
Capitolul I: Repere teoretice	7
1.1 Delimitări conceptuale; de la educația adulților la educația permanentă.....	7
1.2 Perspective teoretice; raportul teorie – practică.....	19
1.3 Rolul și importanța educației adulților în societatea actuală; domenii de acțiune.....	38
Capitolul al II- lea: Specificitatea învățării la vârsta adultă	62
Capitolul al III- lea: Procesul didactic în educația adulților	83
3.1 Principii didactice în educația adulților.....	83
3.2 Predarea – învățarea – evaluarea: interpretări și analize structurale și funcționale.....	98
3.3 Proiectarea activităților didactice.....	114
3.4 Strategii didactice în educația adulților: metode, mijloace și forme de organizare specifice.....	126
3.5 Evaluarea: aspecte de evaluat; specificitate.....	152
3.6 Calificarea formatorilor în domeniul educației adulților.....	168
Capitolul al IV- lea: Sistemul și structura educației adulților în România	185
4. 1. Instituții și organizații românești de educația adulților.....	185
4. 2. Repere istorice în educația adulților din România.....	197
4. 3. Politica educațională în România.....	207
4. 4. Finanțarea educației adulților în România.....	215
4. 5. Recunoașterea și certificarea competențelor obținute în mod non-formal și informal.....	220

Prefață

Literatura de specialitate românească în domeniul educației adulților este una destul de săracă. Dacă până în 1970 elaborările teoretice românești în pedagogia educației adulților erau în consonanță cu cele internaționale, nedoritul con de umbră în care au intrat cercetările și preocupările științifice în domeniu datorită lipsei specialiștilor, a stopărilor abuzive din ultimele decade ale perioadei comuniste au determinat ca în teoria românească a educației adulților să înregistrăm un decalaj de cel puțin 25 de ani.

În anii din urmă s-au înregistrat progrese și recuperări notabile, mai ales în practica educației adulților, în anumite sectoare ale acesteia – cu preponderență cele cerute pe piața muncii. Am observat multiplicarea seminariilor de perfecționare a practicienilor, de multe ori desfășurate cu sprijinul partenerilor externi care au adus un know-how activizant. Constatăm de asemenea, ca expresie a acumulărilor din domeniu, preocupări susținute pentru asigurarea calității ofertelor de formare, printre criteriile de evaluare a calității fiind și cele ale prestației pedagogice a personalului didactic. Multe cadre didactice au dobândit competența pedagogică de muncă cu cursanții adulți în manieră empirică, fie prin imitație a ceea ce au experimentat la seminariile de formare, fie reflectând asupra propriei experiențe sau prin acumulări informale. Putem constata încă o oarecare doză de empirism în prestațiile lor didactice. Această situație este explicabilă, dacă luăm în considerare oferta scăzută de specializare în domeniu, ori literatura de specialitate sărăcăcioasă.

În peisajul literaturii pedagogice dedicate educației adulților aparițiile în limba română sunt mai ales cu caracter metodologic, de genul ghidurilor, multe dintre ele traduceri, datorită nevoii de a asista practicienii în demersurile lor imediate (ex. ghiduri de consiliere, ghiduri manageriale* etc. – apariții sectoriale, mai ales pentru noile domenii).

Specialiștii români care și-au făcut ucenicia în domeniul educației adulților înaintea de nedorita stopare și care apoi au lucrat mai mult sau mai puțin în domeniu, au încercat să recupereze, să reafirme acumulările și experiențele românești în domeniu (ex. Al. Darie: “Educația adulților în mediul rural”, N. Săcăliș: “Politica culturală și politica educațională la noi și în lume” sau recent apăruta “Educația adulților – experiențe românești”, o reeditare a “Pedagogiei sociale” a lui A. Neculau). Alții au încercat o re poziționare critică asupra direcțiilor de urmat în domeniu (ex. C. Schifirneț: “Educația adulților în schimbare”) sau chiar o teoretizare minimală a domeniului (ex. N. Vințanu: “Educația adulților”), chiar dacă nu foarte actuală. Semnalăm cu bucurie și apariții editoriale a unor specialiști care nu au preocupări exclusive în domeniu: A. Munteanu, “Psihologia vârstelor adulte și ale senectuții” sau I. Isac “În căutarea modelului paideic”.

Am trecut în revistă doar cărțile apărute în domeniu, fără pretenții de exhaustivitate, scrise în întregime de autori români. Luări de poziție în studii și articole publicate în reviste de specialitate sau în volume colective editate cu prilejul diferitelor manifestări științifice (ex. “Educația adulților în România – politici educaționale, culturale și sociale”, coord. S. Sava, editat cu prilejul primei Conferințe naționale de educație a adulților sau “Instituții de

* Chiar Institutul Român de Educație a Adulților din Timișoara (IREA) a adoptat această politică editorială în anii anteriori, propunând traduceri de genul: “Relații publice în instituțiile de educație continuă”, de E. Nuissl și A. von Rein; “Conducerea instituțiilor de educație continuă”, de E. Nuissl; “Metode active în educația adulților”, de G. Gugel etc. Putem semnală, de asemenea, I. Boeru, “Introducere în educația adulților” – o culegere de texte traduse.

educație a adulților - Atribuții și competențe”, coord. L. Șoitu, ori articolele publicate în revista Paideea sau cea de Științele educației) sunt mai numeroase și desigur binevenite.

Cu toate acestea, nu putem semnala încă, din păcate, o lucrare teoretică de anvergură, în limba română, care să aducă necesarele clarificări teoretice, o imagine coerentă și actuală asupra elaborărilor teoretice, asupra problematicilor din domeniu.

Prin lucrarea pe care v-o propunem, încercăm să realizăm această reparație, pentru ca fiecare practician român, student sau chiar specialist în domeniu, să poată avea acces la un *ABC*, la un compendiu teoretic minimal care să contribuie la o mai bună înțelegere a domeniului, la o necesară compatibilizare terminologică, ideatică, disciplinară.

Este dificilă scrierea unei introduceri într-un domeniu disciplinar, deoarece este aproape imposibil de abordat întreaga problematică, și este greu de decis până la ce nivel de detaliu mergem în acoperirea problemelor dezbătute, pentru a reuși o creionare care nu este superficială, dar nici foarte avansată. Autorii acestei cărți au avut de luat decizii dificile privind neintroducerea unor teme altfel de importantă deosebită (de exemplu aspectele manageriale, fie ale unei instituții sau ale unui curs*) – pentru ca *introducerea* să nu fie foarte voluminoasă -, sau tratarea relativ minimală a unor probleme ample, fiecare dintre ele putând fi subiectul unei cărți (ex. capitolul al treilea, referitor la problematica didactică).

Prin temele abordate am încercat să oferim atât o imagine comprehensivă asupra nivelului de dezvoltare științifică a domeniului, cât și să oferim informațiile teoretice minimale pe care un practician în domeniu trebuie să le cunoască, pentru a depăși nivelul empiricului (este vorba despre aspectele de specificitate ale învățării adultului, respectiv de aspectele de didactică). Am încercat să creionăm totodată dezvoltările actuale din spațiul românesc, atât din punct de vedere instituțional, cât și al orientărilor de politică educațională, dezvoltare legislativă etc., considerând că fiecare practician trebuie să le cunoască, pentru a le valorifica, a se raporta critic la ele și a se integra în sistem.

Aspectele prezentate sunt în concordanță cu dezvoltările internaționale actuale în domeniu, mai ales cu cele din spațiul german și englez, spații recunoscute ca fiind cu experiențe dintre cele mai avansate și cu elaborări teoretice dintre cele mai pertinente.

Ca și marea parte dintre aparițiile editoriale pe care institutul nostru vi le-a propus, și aceasta s-a bucurat de sprijinul colegilor de la institutul similar din Bonn, DIE (Institutul German de Educație a Adulților) care ne-au pus la dispoziție o selecție cu cele mai relevante titluri și materiale din literatura germană de specialitate (traducerea acestora fiind realizată de Astrid Groszler). Dorim să le mulțumim și pe această cale pentru sprijinul constant, metodologic și științific, de care ne-am bucurat din partea lor.

Aspectele prezentate în această carte rămân probleme deschise pe care autorii, toți cercetători științifici sau cadre didactice universitare, colaboratori ai IREA, își propun să le aprofundeze în publicații viitoare. Suntem conștienți de necesitatea ca demersurile noastre să continue și vă invităm să vă alăturați cu noi apariții editoriale, pentru ca literatura românească de specialitate să recupereze decalajul teoretic, întru beneficiul practicienilor în domeniul educației adulților, un domeniu atât de vast, de bogat în semnificații și în note.

*Coordonatorii
Timișoara, Decembrie 2004*

* Am considerat că managementul unei instituții de educație a adulților a fost atins în traducerea pe care am menționat-o anterior, propusă deja publicului român, iar o carte de managementul cursurilor și a programelor pentru adulți este în pregătire.

CAPITOLUL I REPERE TEORETICE

1.1 Delimitări conceptuale; de la educația adulților la educația permanentă

1.2 Perspective teoretice; raportul teorie – practică

1.3 Rolul și importanța educației adulților în societatea actuală; domenii de acțiune

O perioadă prea îndelungată s-a considerat că educația unui individ se încheie odată cu terminarea școlarității, iar la vârsta adultă nu se mai poate sau nu mai este timp sau nevoie pentru învățare, adultului fiindu-i specifică munca. Chiar dacă istoria orală ne arată că “omul cât trăiește învață”, preocupări explicite pentru a oferi un cadru organizat de învățare la vârsta adultă au apărut destul de târziu, abia la sfârșitul secolului al XIX-lea. Cu toate acestea, în limbajul curent al științelor educației termenul de educație a adulților se impune după cel de-al doilea război mondial, la fel ca și preocupările susținute de politică educațională pentru a dezvolta și a eficientiza acest domeniu. În acest capitol vom încerca să evidențiem de ce într-o perioadă atât de scurtă această realitate educațională a cunoscut o dezvoltare atât de intensă, și totodată să oferim o conturare a stadiului actual al dezvoltărilor teoretico-explicative ale domeniului.

1.1 Delimitări conceptuale; de la educația adulților la educația permanentă

Educația adulților este un domeniu de activitate caracterizat prin *diversitate terminologică* și *variabilitate semantică*. În efortul de a legitima domeniul educației adulților, un prim pas pentru fundamentarea științifică a acestuia este clarificarea terminologiei folosite, utilizarea corectă și unitară a termenilor vehiculați, cu atât mai mult cu cât, vom vedea ulterior, ceea ce denumim generic “educația adulților” este un concept cu o considerabilă întindere pragmatică, bogat în semnificații.

Conceptul de **educația adulților** (EA) s-a conturat timid acum câteva zeci de ani, pentru ca în ultimii treizeci de ani să cunoască dezvoltări intensive atât în plan teoretic, cât și în practică, dezvoltări motivate atât de necesitățile din ce în ce

mai diverse și mai mari ale adulților pentru educație, cât și, în consecință, de proliferarea și extensia programelor de educație a adulților în toată lumea. Cererea în creștere pentru educație a indivizilor adulți, indiferent de vârstă sau categorie socio-profesională, și oferta educațională complementară s-au amplificat pe de o parte datorită solicitărilor dinamicii sociale, științifice și tehnologice, iar pe de altă parte, datorită politicilor educaționale internaționale, axate pe punerea în practică a unor principii de filosofie educațională, precum respectarea egalității de șansă la educație, democrație și umanism, măsuri speciale pentru dezavantajați, pace în lume, toleranță, etc. (Bhola 1988, p 14).

Concepția asupra educației adulților și accepțiunile date termenului de-a lungul timpului au fost tributare nevoilor sociale și individuale cărora a trebuit să le răspundă cu prioritate, dat fiind contextul socio-politic, cultural și economic din acea perioadă. La început, așa cum remarcă C. Timus (1996, p.9), s-a folosit oarecum difuz, în sensul de educare/ iluminare a maselor largi (nu neapărat numai a adulților) (ex. *education populaire* în Franța sau *Volksbildung* în Germania), accepțiune ce își are originea în termenul clasic de *folkeoplysning* elaborat de părintele educației adulților moderne N.S.F. Grundtvig cu peste o sută de ani în urmă (în sensul de iluminare a maselor largi de țărani, ca premisă a dezvoltării țării). Larg utilizat în spațiul scandinav, reflectă sprijinul social deosebit acordat adulților pentru continua lor dezvoltare individuală și ameliorare a competențelor. Ulterior nevoile educaționale devin mai structurate, iar termenii care să le diferențieze se diversifică, desemnând mai ales fenomenele sociale chemate să le amelioreze. În caleidoscopul cerințelor sociale și în vastul mozaic de procese educative care răspund unor nevoi diferite de la o țară la alta, cu același termen pot fi denumite realități diferite, tot așa cum sub denumiri diferite se pot disimula analogii de concepție și de praxis. Astfel, în limba franceză este folosit termenul de *education des adultes*, alături *formation des adultes* (pentru a accentua caracterul formativ, pragmatic al educației adulților, mai ales cu referire la formarea profesională), similar este termenul german *Erwachsenenbildung* sau cel englez de *adult education*. Ulterior acestor termeni li s-au adăugat o serie de prefixe sau chiar sintagme mai mult sau mai puțin sinonime, dar care au căutat să punteze mai clar segmentul social cărui i se adresau (ex. *educația de bază a adulților* sau *educația adulților analfabeți*, *educația adulților șomeri* etc) sau serviciul oferit pentru a ameliora o anumită problemă socială.

Pe măsură ce problemele sociale cărora era chemată să le ofere soluții ameliorative se internaționalizau (ex. educația pentru pace, pentru toleranță etnică și religioasă, pentru grupuri marginalizate social etc), s-au făcut eforturi de compatibilizare lingvistică, termenii din limba engleză tinzând să se impună. Preocupări sistematice de conceptualizare și de compatibilizare la nivel internațional a terminologiei folosite întâlnim odată cu crearea forurilor și organismelor internaționale, mai ales după cel de-al doilea război mondial. Astfel, la prima conferință UNESCO pentru educația adulților (Elsignore, 1949), s-a

evidențiat rolul culturii și al educației adulților în restabilirea păcii și a armoniei între națiuni, insistându-se pe relansarea termenului de *comunitate* (n.n. internațională) (Sava, 1997, p.6-7 - și pentru următoarele conferințe).

La următoarea conferință UNESCO, cea de la Montreal (1960), în contextul internațional al obținerii independenței multor țări din Asia și Africa, al cuceririi spațiului cosmic și al apariției unor noi posibilități tehnologice, al dezvoltării nucleare și al urbanizării intensive, s-a subliniat prioritatea absolută a luptei contra analfabetismului și rolul educației adulților în dezvoltarea generală a societății. În Raportul conferinței se stipulează că educația adulților este necesară pretutindeni ca: a) factor vital în dezvoltarea socială, economică și politică a tuturor națiunilor și indivizilor; b) ca un proces esențial pentru implementarea principiilor Declarației Universale a Drepturilor Omului și c) ca o precondiție a asigurării păcii în relațiile dintre statele lumii.

La cea de-a treia conferință UNESCO, cea de la Tokyo (1972), s-a evidențiat sporirea interesului factorilor politici față de educația adulților, importanța care i se acordă prin prevederile legale și prin structurile create. Criza economică care a afectat numeroase țări a impus educației adulților noi imperative, cerându-i-se să promoveze acțiuni regionale și internaționale pentru eliminarea sărăciei, foamei și apatiei. S-a făcut un important progres în precizarea conceptelor, în definirea principiilor și scopurilor educației adulților, nemaifiind privită ca un appendice al sistemului de învățământ, ci ca o parte integrantă a educației permanente. S-au analizat implicațiile socio-economice ale educației adulților; nu mai este privită ca un serviciu social, ci ca o investiție care va aduce multe beneficii. Nu se mai separă formarea profesională de educația integrală a adultului.

La Conferința de la Paris (1985) se evidențiază expansiunea și sporirea eficienței educației adulților în soluționarea unor probleme majore ale lumii contemporane, precum eradicarea analfabetismului, menținerea păcii, luptei împotriva rasismului și a apartheid-ului, asigurarea calității mediului, etc. S-a insistat pe continuarea eforturilor de a susține dezvoltarea sa, așa cum se stipulează în Declarația conferinței, intitulată “Dreptul de a învăța”. De asemenea, s-au abordat unele probleme tehnice ca: adaptarea metodologiei specifice educației adulților, folosirea cercetării și documentării științifice, statutul personalului cu funcții formative, planificarea, finanțarea și modalitățile gestiunii și ale evaluării în educația adulților, asigurarea unui suport legislativ.

La ultima conferință UNESCO, la Hamburg din 1997, educația adulților este privită drept una dintre cheile de dezvoltare socială și individuală în secolul XXI. S-a reafirmat dreptul la educație pentru toți și dreptul de a învăța pe parcursul întregii vieți, un drept ce trebuie respectat și asigurat prin crearea de condiții pentru participare și dezvoltare personală prin educație, prin lărgirea parteneriatelor instituționale. Definiția EA elaborată cu acest prilej este reprodusă la pag. 8.

Putem astfel concluziona că variația lingvistică a termenilor sinonimi sintagmei de “educație a adulților” se datorează necesităților de educație cărora le răspunde, strategiei politice adoptate de diferite state pentru susținerea domeniului.

Complexitatea mereu în creștere și noutatea problemelor pe care trebuie să le cuprindă, satisfăcând fie nevoile individuale, fie pe cele sociale, au determinat ca încercările de a o defini să fie uneori reducționiste și unilaterale. Deosebim astfel între definiții cu orientare spre *individ*, care pun accent pe adult ca individ și nevoile sale de dezvoltare; dintre acestea putem enumera:

- "educația adulților vizează perfecționarea și îmbogățirea personalității omului și cetățeanului" (E. Catonnaro);

- "EA vrea să răspundă tuturor necesităților intelectuale și spirituale pe care un bărbat sau o femeie le poate resimți în orice moment al vieții sale" (J. R. Kidd)

- EA "ajută pe om să se adapteze la cerințele schimbătoare ale vieții zilnice, să dobândească cunoștințele și capacitățile necesare pentru a-și atinge țelurile sale *individuale* și pentru a-și îndeplini îndatoririle sociale" (A. Pfinis).

Asistăm treptat la o pendulare și spre social. Dintre definițiile care pun accent mai mult pe adaptarea la noile *cerințe sociale*, pe integrarea activă a individului în societate, amintim:

- "educația adulților permite indivizilor să se înarmeze pentru a face față schimbărilor constante care afectează mediul social cotidian, făcând din aceștia subiecți activi și nu victime pasive" (G. Bogard, 1988)

- "educația adulților este o acțiune a cărei finalitate este să pregătească individul pentru a acționa asupra mediului, pentru a-l transforma și pentru a-și face viața mai umană pentru sine și pentru alții" (H.S. Bhola 1988, p.7).

Alte definiții reduc esențialitatea educației adulților la *exterioritatea* ei față de educația școlară sau față de sistemul de învățământ. A.S.M.Hely definește educația adulților ca parte a educației care se situează la sfârșitul studiilor școlare. Acest mod de a concepe educația adulților prin raportare la educația școlară se întâlnește mai frecvent în Germania. Deși este un mod limitat de abordare a educației adulților, totuși prezintă avantajul de a o integra în structura unitară a educației permanente. Este ilustrativă pentru acest grupaj aprecierea lui G.Văideanu (1992): "educația adulților, ca activitate continuă care urmează pe cea școlară și/sau universitară / formală, este astăzi fundamentală prin calitatea și extensia ei socială pentru transformarea educației permanente într-o realitate socio-pedagogică".

Într-un alt sens, "educația adulților" este **știința** despre acele procese educaționale, diferite de educarea copiilor, care vizează oamenii formați. H. Siebert, de exemplu, o consideră o disciplină componentă a științei educației, având un caracter *mai puțin normativ* decât știința educației copiilor, datorită faptului că adulții sunt formați. Știința educației adulților, după H.Siebert, ar fi abia la începuturile sale și s-ar caracteriza prin orientarea sa către practică și către cercetarea empirică în scopul de a lărgi participarea adulților în viața politică, economică și culturală, dar și în scopul propunerii unor modele de organizare și de acțiune pedagogică calitativă. Punctul de vedere al lui H.Siebert despre această știință pare just, dar parțial, deoarece nu acoperă întreaga arie și misiune a educației

pentru Ocupare și Formare Profesională. ANOFM este o agenție guvernamentală care coordonează la nivel central măsurile active de stimulare a ocupării forței de muncă (inclusiv formarea profesională), măsuri ce sunt implementate de cele 42 de *Agenții județene de ocupare a forței de muncă* și peste 180 de agenții locale.

ANOFM are ca obiective principale: instituționalizarea dialogului social în domeniul ocupării și formării profesionale; aplicarea strategiilor în domeniul ocupării și formării profesionale; aplicarea măsurilor de protecție socială a persoanelor neîncadrate în muncă.

În domeniul formării forței de muncă, ANOFM deține următoarele atribuții (conform Legii nr. 375/ 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 129/ 2000 privind formarea profesională a adulților, Art. 8, Alin. 3): a) coordonează la nivel național activitatea de formare profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și pune în aplicare politicile și strategiile privind calificarea și recalificarea șomerilor; b) organizează programe de formare profesională pentru aceste categorii de adulți prin centrele proprii, prin centrele private sau prin furnizorii de formare profesională autorizați; c) atribuie programe de formare profesională prin încredințare directă, prin selecție de oferte sau prin licitație.

În anul 2000, ca rezultat al reformei economice și necesităților manifestate pe piața muncii, ANOFM a înființat 5 *Centre Regionale de Formare Profesională a Adulților* la Călărași, Cluj, Craiova, Râmnicu Vâlcea și Turnu Măgurele, beneficiind de asistență din partea Băncii Mondiale. Aceste Centre Regionale oferă o gamă largă de servicii, și anume: desfășoară programe de formare profesională, sprijină angajatorii interesați în identificarea nevoilor proprii de formare, oferă cursanților și grupelor de persoane desemnate de angajatori module de educație generală, identifică și dezvoltă, la cererea agenților economici interesați, programe de formare pentru dezvoltarea aptitudinilor personalului curent angajat, desfășoară programe de pregătire în domeniul antreprenorial pentru cei care au început sau doresc să înființeze o firmă.

Formarea profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă se desfășoară pe baza *Planului național de formare profesională*, elaborat anual de către ANOFM, al cărui scop este de a realiza o adaptare cât mai bună a performanțelor celor care caută un loc de muncă în conformitate cu evoluțiile prognozate pentru diferitele domenii de activitate în anul următor. ANOFM stabilește numărul cursurilor și al persoanelor care vor fi cuprinse la aceste cursuri, pe baza analizelor, studiilor și prognozelor cu privire la piața forței de muncă.

<p>Planul național de formare profesională pentru anul 2004 prevede cuprinderea în cursuri de formare profesională a unui număr de 40000 persoane în căutarea unui loc de muncă, prin organizarea unui număr total de 2052 cursuri de formare profesională, de inițiere, (re)calificare, perfecționare, specializare, pentru un număr de 173 meserii. Cele mai solicitate meserii și specialități în care vor fi organizate cursuri de formare profesională sunt: operator confecționar industrial îmbrăcăminte din țesături, tricotaje, materiale sintetice, confecționar asamblor articole din textile, zidar roșar tencuitor, vânzător, bucătar.</p>

Dacă în anul 2003 Planul național de formare profesională prevedea inițial cuprinderea în cursuri de formare profesională a unui număr de 17350 persoane în căutarea unui loc de muncă, fiind apoi suplimentat la 20000 persoane (în urma unei analize efectuate la jumătatea anului), pentru anul 2004 se constată o dublare a sarcinii asumate. Cursurile vor fi organizate de către compartimentele de formare profesională din cadrul Agențiilor Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă - cu furnizori privați, prin centrele de formare profesională proprii, prin cele trei Fundații româno-germane sau prin cele cinci Centre Regionale de Formare Profesională a Adulților.

☑ **Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților (CNFPA)** a fost înființat prin Legea nr. 132/ 1999, ca **forum de dialog social care să furnizeze suport pentru pregătirea adulților și să contribuie la elaborarea strategiilor și politicilor în domeniu.** CNFPA este o autoritate administrativă autonomă care este organizată și funcționează în sistem tripartit, având în componență reprezentanți ai administrației publice centrale, ai organizațiilor sindicale și ai asociațiilor patronale reprezentative la nivel național.

Prin adoptarea Legii nr. 253/ 2003 pentru modificarea și completarea Legii nr. 132/ 1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea CNFPA au apărut o serie de schimbări, și anume: CNFPA rămâne o instituție cu rol consultativ, sprijinind Guvernul în vederea elaborării și promovării politicilor și strategiilor în domeniul formării profesionale a adulților, dar dobândește și o serie de atribuții noi, de agenție de tip executiv, prin înființarea și coordonarea metodologică a comisiilor de autorizare, monitorizând la nivel național activitatea de autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților. Aceeași lege prevede și înglobarea activității **Consiliului de Standarde Ocupaționale și Atestare (COSA)**³, ceea ce determină ca CNFPA să aibă atribuții în elaborarea standardelor ocupaționale, autorizarea furnizorilor care elaborează programe de formare profesională și certificarea pe baza standardelor ocupaționale.

Așa cum am menționat, CNFPA coordonează *autorizarea furnizorilor de formare profesională*⁴ care se realizează prin *comisiile de autorizare* (județene). Autorizarea furnizorilor se face pentru o perioadă de 4 ani, pe baza unor criterii de evaluare⁵, acest proces certificând nivelul de calitate oferit de aceștia. CNFPA are

³ Consiliul pentru Standarde Ocupaționale și Atestare (COSA) a fost constituit prin Hotărârea Guvernului nr. 779/ 1999, ca organism neguvernamental, tripartit - Guvern, patronate, sindicate, având sarcina de a coordona realizarea și actualizarea standardelor ocupaționale și de a acredita instituțiile care pot evalua competențele profesionale, pe baza standardelor ocupaționale. COSA avea ca scop crearea cadrului instituțional care să permită asigurarea forței de muncă, pregătită, evaluată și certificată pe baza standardelor ocupaționale. Prin adoptarea Legii nr. 253/ 2003, COSA a devenit o Direcție în cadrul CNFPA, personalul și atribuțiile sale fiind preluate de CNFPA.

⁴ V. Metodologia de autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților, adoptată prin ordinul comun MMSSF și MECT 353/5202 din 2003.

⁵ Criteriile de evaluare au în vedere următoarele elemente: a) programul de formare profesională; b) resursele necesare desfășurării programelor de formare profesională; c) experiența furnizorilor de

descentralizarea deciziei, transparența ofertei, promovarea dialogului social și asigurarea calității formării. Această lege cuprinde o serie de prevederi cu privire la organizarea și finanțarea formării profesionale a adulților, autorizarea furnizorilor de formare profesională, evaluarea și certificarea formării profesionale a adulților.

Trebuie adăugat faptul că prin decizia nr. 552 din 8 mai 2003, au fost aprobate *Normele Metodologice* pentru aplicarea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 129/ 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 375/ 2002.

➤ *Legea nr. 76 din 16 ianuarie 2002* privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, modificată prin *Legea nr. 107 din 7 aprilie 2004*, include pe lângă măsurile pentru prevenirea șomajului și pe cele pentru stimularea ocupării forței de muncă, și o serie de prevederi referitoare la facilitarea accesului la formare profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și la condițiile în care se desfășoară formarea profesională a acestora. Conform Art. 63, alin. 1, *persoanele în căutarea unui loc de muncă pot participa la programe de formare profesională care să le asigure creșterea și diversificarea competențelor profesionale în scopul asigurării mobilității și reintegrării pe piața muncii*. Formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă se face ținându-se seama de cerințele de moment și de perspectivă ale pieței muncii și în concordanță cu opțiunile și aptitudinile individuale ale persoanelor respective. ANOFM coordonează la nivel național activitatea de formare profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, având obligația să elaboreze anual un Plan național de formare profesională, asupra realizării căruia exercită control MMSSF.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 174 din 20 februarie 2002* au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 76/ 2002, iar prin *Hotărârea Guvernului nr. 377 din 18 aprilie 2002* au fost aprobate *Procedurile privind accesul la măsurile pentru stimularea ocupării forței de muncă, modalitățile de finanțare și instrucțiunile de implementare a acestora*.

➤ *Codul Muncii* (adoptat prin *Legea nr. 53 din 24 ianuarie 2003*) include o serie de prevederi cu privire la formarea profesională a salariaților (Titlul VI – *Formarea profesională*). Art. 19 prevede că angajatorul are obligația de a asigura salariaților acces periodic la formarea profesională și trebuie să elaboreze anual planuri de formare profesională, cu consultarea sindicatului sau, după caz, a reprezentanților salariaților. Planul de formare profesională face parte integrantă din contractul colectiv de muncă.

➤ *Ordinul comun nr. 353/ 5202 din 2003 al MMSSF și al MECT privind aprobarea Metodologiei autorizării furnizorilor de formare profesională a adulților* cuprinde o serie de prevederi cu privire la criteriile de evaluare a furnizorilor de formare profesională, procedura de autorizare și cea monitorizare a acestora, procedura de retragere a autorizației furnizorilor de formare profesională.

➤ *Ordinul nr. 4543/ 468 din 23 august 2004 pentru aprobarea Procedurii de evaluare și certificare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale*, emis de MEC, reglementează punerea în aplicare a prevederilor Art. 32